СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ VII. — Мт. Кармель, Па. Четвергъ 14-го Вересня 1899. — Число 37.

КАЛЕНДАРЬ.

Вересень.

14	Ч.	Маманта, Θеодота
15	П.	Анеима, Θеовтиста
16	С.	Мойсея прор.
17	Н.	13. Захарін, Елисаветы
18	П.	† Чуда Михаила
19	В.	Созонта, Макарія
20	С.	Рожд. Богородицы

ЗМѢСТЪ.

Увага.

Хотячѝ приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Въ другой половинѣ серпня б. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючѝ новѝ члены:

Lodi, N. J.

	Число въ гол. книзѣ:
55. Квочка Иванъ	1476
56. Дзюпа Филипъ	1476
57. Зорило Євфрозина	182

Priceburg, Pa.

58. Мотыль Михайлъ	1477
59. Ракъ Айталь	1477
60. Томанъ Иванъ	1478
61. „ Марія	1478

Plymouth, Pa.

Бр. св. АА. Петра и Павла.

62. Бацакъ Стефанъ	1479
63. Цѣркотъ Василь	1479
64. „ Тимотей	1480
65. Грицѣвъ Дмитро	1480
66. Ярощакъ Михаилъ	1481
67. „ Иванъ	1481
68. Касенчакъ Петро	1482
69. Клиса Дмитро	1482
70. Марцинъ Иванъ	1483
71. Масный Пилипъ	1483
72. Осѣракъ Никола	1484
73. Поляньскій Михаилъ.	1484
74. Пишнякъ Михаилъ	1485
75. Петрилякъ Михаилъ	1485
76. Саляньскій Филипъ	1486
77. Сенько Лука	1486
78. Шкуратъ Алексій	1487
79. Шпинда Михаилъ	1487
80. Туриньскій Грицъ	1488
81. Василяшинъ Михаилъ	1488
82. Венгльовскій Никола	1489
83. Хомишакъ Василь	1489
84. Загора Вернаръ	1490
85. Павликъ Семенъ	1490

Члены:

86. Павликъ Марія	1491
87. „ Петро	1491
88. „ Анна	1492
89. „ Марія	1492
90. Венгльовскій Андрей	1493
91. Ярощакъ Марія	1495
92. Петрилякъ Марія	1495
93. „ Анна	1496
94. „ Іоанъ	1496

Centralia, Pa.

95. Шпрохъ Иванъ	284
96. Микашь Юрій	285
97. Миндекъ Андрей	295
98. Градзѣла Иванъ	1493
99. Петрашь Иванъ	1494
100. Сисакъ Иванъ	1494

Mt. Carmel, Pa.

101. Яворскій Яковъ	76
102. Грабскій Иванъ	76
103. Хроновичь Михаилъ	77
104. Гаранъ Михаилъ	270
105. Гадзима Михаилъ	82
106. Мишканичь Андрей	82

Newark, N. J.

107. Врабель Йосифъ	1497
108. Романъ Иванъ	1497

Simpson, Pa.

109. Бабичъ Іоанъ	585
110. Гарбера Иванъ	708
111. Зубалъ Юрій	708
112. Мерена Текля	818

Jersey City, N. J.

115. Петрисъ Марія	1373
114. Дзямба Алексій	1498
115. „ Текля	1498
116. Ксенякъ Михаилъ	1499
117. „ Иванъ	1499
118. Суханичъ Марія	1500
119. Чура Пелагія	1500
120. Тарбай Иванъ	1501

Buffalo, N. Y.

121. Мигаль Иванъ	714

Shamokin, Pa.

122. Федакъ Теодоръ	1501
123. Подобиньскій Стефанъ	1502
124. Глона Василь	1502
125. Вандзылякъ Спиридонъ	1503
126. Давончакъ Иванъ	1503

Belle Vernon, Pa.

127. Юрчакъ Теодоръ	1504

St. Clair, Pa.

128. Хома Стефанъ	1285

Lansford, Pa.

129. Гербутъ Теодоръ	1504
130. Венгринъ Иванъ	1505
131. Солякъ Дмитро	1505
132. „ Петро	1506

West Pawlet, Vt.

133. Феципъ Дмитро	1506
134. Тарбай Теодоръ	1507
135. Мотко Василь	1507
136. Кулиничъ Михайло	1508
137. Бѣльовъ Марія	1508
138. „ Грицъ	1509
139. „ Михайло	1509
140. „ Иванъ	1510
141. „ Андрей	1410
142. „ Анна	1511
143. Феципъ Стефанъ	1511
144. Кулиничъ Юлія	1512

Ansonia, Conn.

п45. Докли Арсенъ	1304

Jessup, Pa.

146. Балушкевичъ Казиміръ	1512
147. Гудакъ Андрей	1513
148. Михальо Василь	1513

Въ першôмъ квартали б. р. адм., т. є. въ червни, липни и серпни приступило до «Р. Н. Союза» всѣхъ новыхъ членôвъ разомъ, 331, зъ того дѣтей 93.

Ант. Бончевскій
секретарь.

Вѣсти зъ Америки.

Дещо нового зъ Ню Йорку и околицѣ.

(Новѝ товариства на горѣ и на долѣ мѣста. — Весѣля и дѣвчата. — Хлопцѣ зъ Пенсильвенія. — Пікнікъ прав. брат. въ Ню Йорку и Джерзи Сити. — Наслѣдки любови. — Для погребникôвъ. — Длячого „Вѣстникъ“ лѣпшій якъ ‚Свобода‘? — Якъ скоро може дѣвчина зôпсутись въ Ню Йорку? — Новый способъ ученя ся розуму).

Нашѝ люде на горѣ мѣста заложили філію братства св. Петра и Павла зъ Джерзи Сити. Всѣ грошѣ будуть ся вкладати до касы джерзиситского братства. На долинѣ мѣста, де мешкає богато здôбныхъ людей зъ всходнои Галичины, умѣючихъ хоральный спѣвъ, мае неодовга заложитись товариство драматичне и хоральне. Єсть надѣя, що всѣ ню-йорскѝ Русины злучать ся разомъ. Дай Боже!

* * *

Заразъ по постѣ розпочались на горѣ мѣста весѣля рускихъ дѣвчатъ и дѣвчата знову можуть весело забавитись. Дѣвчата на долинѣ мѣста поступили практичнѣйше, бо кажучи, що «въ Америцѣ посту нема», гуляли черезъ пôстъ въ жидôвскихъ салюнахъ на Atorney и 3-тôй улици зъ жидами та рôжного сорта зволочею. Правда, що и тамъ суть порядни, но тѝ всѣ належать до брат. св. Ольги.

* * *

Зъ Пенсильвенія приѣхавъ знову спорый транспортъ хлопцѣвъ и выслуженыхъ урльопникôвъ женитись. Най-же кождый добре впередъ розважить, чи та або ся ему подобає ся, бо потому утѣкати не красно, а и «кекъ» пива дармо шкода дати.

* * *

Православне братство зъ Ню Йорку утримовало пікнікъ въ Джерзи Сити, на котрый крôмъ прав. братствъ зъ околицѣ було запрошене и Братство св. Петра и Павла зъ Джерзи Сити. Россійскій консуль (?) зъ Ню Йорку повитавъ его въ короткой но розважной бесѣдѣ, кажучи, що се не добре, що нашѝ люде сварять ся за вѣру, не розумѣючи засады тои вѣры. Нашѝ перевертнѣ, нѣбы то православнѝ, хотячи повеличатись своимъ розумомъ, зачали говорити свои мудрости. Першій выступивъ предсѣдатель зъ Пасайку, тай вывиваючи руками, зачавъ говорити такѝ дурницѣ, що самѝ православнѝ не хотѣли его слухати и не дали ему докôнчити. На пікніку не було того порядку, якій буває на нашихъ баляхъ и пікнікахъ, не було тои спôльнои любови якъ у насъ, бо Россі, не уважають себе за щось лучше вôдъ нашихъ. Тому нашѝ невиннѝ телятка нѣбы дѣлились и взявши кôлька «кекôвъ» на прав. дворъ, на лавки, пили та сперечались, котра вѣра лѣпша. Нѣчо дивного, бо имъ всѣмъ найлѣпша вѣра «кекъ» пива, за котрымъ всюда пôйдуть.

* * *

Недавно ставъ ся ту такій выпадокъ: Оденъ 25 лѣтный батько троихъ дѣтей, залюбивъ ся въ молодôй 15-лѣвной дѣвчинѣ. Одного разу выбрались обоє на прогульку, но коли не вернулись, жена и батько дѣвчины дали знати поліціи, но поліція дармо щось бôльше якъ тыждень глядала. Вкôнци найдено въ однôмъ порожнôмъ мѣсци обоє неживыхъ. Дѣвчина тримала еще розпяте убране на грудехъ, де любчикъ стрѣливъ до неи въ саме серце, а по тому собѣ. Другій знову чоловѣкъ пôдрѣзавъ собѣ горло, бо мати его жѣнки не хотѣла ему дати зъ жѣнкою жити, бо не хотѣла бачити свою дочку, матѣръ троихъ дѣтей, щобы мала ихъ бôльше.

* * *

Оденъ погребникъ застрѣливъ ся тутъ въ своимъ офісѣ, лишаючи карточку, на котрôй було такъ написано: «Понеже мои пріятелѣ не умирають, а чужѝ не хотять у мене похоронôвъ замовляти, тому стрѣляю ся, щобы котрый иншій погребникъ мôгъ заробити кôлька долярôвъ». Найже и нашѝ люде не ходять до чужихъ погребникôвъ а до свого, бо готовъ и вôнъ зробити коли таку дурницю.

* * *

Деякѝ люде говорили менѣ, що «А. Р. Вѣстникъ» лѣпшій вôдъ «Свободы» длятого, що бôльше въ нѣмъ паперу. А що? чи не мудро?

* * *

Неразъ я писавъ, що декотрѝ нашѝ дѣвчата запродались жидамъ въ домы розпусты. Теперь хочу подати, въ якій способъ найбôльше жиды притягають нашѝ дѣвчата на злу дорогу. Дуже нерозумно роблять тѝ родичѣ, чи знакомѝ, що посылають дѣвчину до Ню Йорку до службы, не порозумѣвшись зъ кимсь впередъ, щобъ дѣвчиною заопѣкувавъ ся. Дѣвчина приѣхавши до такого величезного мѣста, не знає куда обернутись, звычайно зайде десь до чужихъ, де еи нѣхто не знає. Звôдтамъ бере еи жидôвскій агентъ, що глядає дѣвчатамъ службы, (а такихъ є ту всюда повно) и вывѣдавши впередъ звôдки дѣвчина походить, чи мае знакомыхъ и если переконає ся, що нѣхто ту за нею не буде довѣдуватись, провадить въ жидôвскій дôмъ розпусты. Тамъ еи добре ховають и що вечера кличуть на музыку а она помалу склонить ся до злого въ той надѣ, що еи тамъ нѣхто не знає, то и нѣхто не буде знати, що она робить. Мало помалу зôпсуєсь цѣлкомъ и тогдѣ вже на нѣчо не дбає, чи хто довѣдає ся, або нѣ. Ось не давно приѣхали тутъ, якъ кажуть, двѣ сестры зъ Олифанту. Пôшли до якогось Словака на бордъ, звôдки жидъ забравъ ихъ на службу. Не знаю яка тамъ служба була, бо все були на музицѣ, гуляючи зъ жидиками, котрѝ имъ добре фундовали. Щось о тыждень обѣ пôйшли въ дôмъ розпусты. Єще одна днесь волочить ся по музыкахъ, а друга вже въ шпиталю. Анѣ одна сама не вôддалась розпустѣ, всѣ пôдступомъ притягненѝ.

* * *

Пôсля гадки В. Сарича поданои въ 33. ч. «Свободы», то чоловѣкъ стаєсь мудрымъ тогдѣ, якъ дасть собѣ зломити голову другою головою. Се щось не чуване въ свѣтѣ, щобы голова голову ламала?! Се якась хемічна штука. Но п. Саричь пишучи щось подôбне, давъ собѣ ламати свою голову якôйсь дурнôй головѣ. До пресы чоловѣкъ также нѣякъ пристати не може, бо чоловѣкъ живый, а преса мертва рѣчь. Щось подôбного може писати хиба зецеръ вôдъ „Slovaka v Amerike.“

Викторъ Гладикъ.

ЩО ЦАРЬ — ТО ЦАРЬ.

Вôльный перекладъ зъ россійского оповѣданя Л. Н. Толстоя.

Межи Францією а Италією, при березѣ середземного моря, находить ся малесеньке «царство», котре зовесь «Монако». Въ тôмъ царствѣ есть всѣхъ жителѣвъ 7000, отже менше, нѣжь въ якôмъ порядномъ селѣ, а землѣ только, що ледви морґъ припадає на одну голову... Но помимо того панує тамъ царь чи тамъ князь и мае свою царску палату, придворну службу, міністрôвъ, архіепископôвъ, ґенералôвъ и войско.

Не много того войска, всего лишь 60 хлопа и то якъ «дубъ» высокого, але все таки войско. Доходôвъ у «царя» мало. Податокъ есть тамъ наложеный якъ всюда, на тютюнъ, вино, горѣвку и другѝ горячѝ напитки, на цукоръ, гербату, каву, сôль и т. д. и хоть люде пють и курять богато, но народа дуже мало, и не то що царь не мôгъ бы дати утриманя своѣй службѣ. але и самъ не мавъ бы що ѣсти, якъ бы не було иншого доходу зъ «боку», а особный той доходъ мае зъ гры въ карты. Богатѝ люде и рôжнѝ дармоѣды зъѣжджають ся до Монако на карты, и то не тôлько мущины, але и женщины, однѝ выграють, другѝ програють великѝ сумы, и зъ розпуки часто вôдбирають собѣ житє, бо встыдають ся просити другихъ о пару сотокъ на тікетъ до дому. Хто якъ хто, але не мало давныхъ шляхтичôвъ польскихъ попрогравало тамъ свои маєтности, въ котрыхъ днесь жидки шабасують!..

Огидна шулерня (дôмъ картяный) приносить рôчно цареви зъ Монако до $2,000.000, а до $3,000.000 коштує рôчно утримане тои шулернѣ. До Монако тому зъѣжджають ся найбôльшѝ картярѣ и гультаѣ, бо нѣгде бôльше въ Европѣ нема такои публичнои шулернѣ. Давнѣйше були шулернѣ по декотрыхъ мѣстахъ нѣмецкихъ, але тому 10 лѣтъ ихъ знесено, бо зъ того походило богато нещасть и злочиньствъ. Неоденъ програвъ всѣ свои грошѣ, а часомъ и чужѝ — хоть знавъ, що не зможе ихъ звернути и зъ розпуки або стрѣлявъ ся, або топивъ ся; длятого Нѣмцѣ заказали грати въ карты у себе, але цареви въ Монако нѣхто не може заказати утримовати «шулернѣ».

И вôдъ того часу всѣ «дармоѣды-панки» зъѣжджають ся до Монако, на свою погибель, а на радôсть цареви. Той послѣдный знає, що доходъ зъ картъ приходить ему нечесною дорогою, але що-жь мае робити бѣдака, та-жь и продаване горѣвки не є чистою справою, а жити кождый потребує.

Той «царокъ» въ Монако жіє собѣ по королѣвски, навѣть коронує ся и сидить часомъ на «царскôмъ тронѣ», роздає надгороды своимъ заслуженымъ горожанамъ, другихъ карає, бо мае власть надъ судами; міністрôвъ и совѣтникôвъ тьма коло него.

Передъ 5 лѣтами допустивъ ся оденъ чоловяга въ тôмъ царствѣ мордерства, помимо того, що тамошный нарôдъ є смиренный. Зôбрались судіѣ, прокураторы, присяжнѝ и адвокаты и стали судити мордерцю. Судили, судили и вкôнци присудили пôсля закона, вôдрубати ему голову. Предложили той засудъ цареви. Вôнъ перечитавъ и засудъ затвердивъ, значить, убійникови мали вôдтяти голову, но клопоту собѣ наробили, бо въ краю не було анѣ такои машины анѣ такого «майстра», абы умѣвъ и хотѣвъ на тое вôдважити ся. Міністры пошкробались въ голову и заразъ прійшло имъ на гадку, написати до французкого ряду по машину и по майстра, абы приѣхавъ вôдсѣчи голову; но Французы вôдписали, що пришлють машину и такого «пана» въ червоныхъ рукавичкахъ, але то буде коштувати 16.000 франкôвъ.

О тôмъ донесли цареви, вôнъ думавъ, думавъ, а нарештѣ сказавъ: 16.000 франкôвъ? таже той драбуга не варта того, а по друге, якъ бы розложило ся ту суму на нарôдъ, то кождый мусѣвъ бы 5 франкôвъ складати и зъ тыждень мяса не ѣсти!

Поручивъ, абы писати до иншого правительства, може-бъ за танше прислало. Радили, радили и вкôнци рѣшили написати до италійского короля, може-бъ за танше приславъ. Незадовго дôстали вôдповѣдь, що пришлють зъ Италии за 12.000 франкôвъ машинну и «майстра». Донесли цареви. Царь знову здвигнувъ раменами и сказавъ: та-жь той мерзавець душегубця неварта тыхъ грошей. Про те знову зôйшовъ ся весь совѣтъ и рада въ раду одноголосно ухвалили, абы оденъ зъ жовнѣрôвъ вôдрубавъ голову засудженому, а достане надгороду. Ґенералъ оголосивъ тое въ своимъ вôйску, однакъ анѣ оденъ воякъ не вôдваживъ ся на тое страшне дѣло, помимо того, що ґенералъ толкувавъ воякамъ, що то все одно, чи убити кого на вôйнѣ, чи передъ вôйною. Кождый говоривъ до ґенерала: «мы того не вчимо ся и не вмѣємо».

Чи не правду повѣдають старѝ люде: «захотѣлось бабѣ кашѣ та наварила собѣ клопоту». Міністры и судіѣ зôйшли ся знову на нараду и по довгой дебатѣ выбрали комісію и пôдкомісію. Думали 3 дни и 3 ночи и доперва четвертого дня одноголосно всѣ згодили ся на внесене одного члена пôдкомісіи: абы кару смерти замѣнити на вѣчну вязницю и се готово зробити добре враженє на нарôдъ, бо нѣбы то царь милосердить ся надъ засудженымъ, а зъ другои стороны и выдаткôвъ буде менше, бо лекше буде цареви выдати що року якихъ 200 франкôвъ, нѣжь на разъ кôльканайцять тысячь! Но и царь згодивъ ся на тое. Одна лишь була бѣда, що въ цѣлôмъ царствѣ не було анѣ однои вязницѣ, де бы можь замкнути того душегубця. Но помимо того знайшли якесь тамъ мѣсце и засадили молодця до вѣчнои казаматы тай поставили сторожа, абы не утѣкъ.

Но вязневи досыть добре жило ся, бо сторожъ самъ приносивъ ему ѣду. Минає пôвъ року, минає рôкъ. Царь при кôнци року обчисляє приходы и розходы, тай видить, що вязень коштує рôчно 600 франкôвъ. Ану-жь бѣда еще прожіє зъ 50 лѣтъ, то порядну порцію буде коштувати. Такъ не може дальше бути, подумавъ царь, скликавъ своихъ міністрôвъ на нараду, абы придумали танші способъ. Но и всѣ одноголосно згодились, абы сторожа вôддалити, а вязень самъ утѣкне свѣтами... И такъ зробили тай сторожа вôднялн. Приходить обѣдня пора, и ѣсти нѣхто не приносить, тогды вязень зъ нетерпеливости самъ пôшовъ до царскои кухнѣ и впôмнувъ ся о приналежный ему обѣдъ. Забравъ въ бляшанку, що ему дали, попоѣвъ добре тай положивъ ся спати. На другій день то само повторивъ. Видять міністры, що бѣда уперта, то-жь міністеръ права и справедливости прикликує вязня до себе и каже: «хлопе, чому ты не утѣкаешь зъ вязницѣ, та-жь видишь, що сторожа коло тебе нема, тай царь за те не погнѣває ся».

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:
„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна $2.00
До старого краю 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

Вѣсти изъ старого краю.

Галичина. Свого часу мы зазначили, якъ то вôдважно галицкѝ Русины выступили въ оборонѣ рôдной мовы, котру хотѣли взяти пôдъ ноги галицкѝ ц. к. австрійско—польскѝ уряды. Початокъ дало руске духовеньство, котре рѣшило на своихъ соборчикахъ польскихъ письмъ не принимати, нерозпечатанѝ вôдсылати и писати до урядôвъ тôлько по руски. За духовеньствомъ пойшли многѝ громады, а рускѝ правники стали имъ до помочи. Польскій рядъ въ Галичинѣ настрашивъ ся, многѝ старосты зачали фальшиво пояснятп постановы, выданѝ въ корысть нашои мовы, а деякѝ навѣть посмѣли накладати кары або посылали карныхъ пôсланцѣвъ на коштъ оборонцѣвъ рôднои мовы. Противъ тыхъ незаконныхъ поступкôвъ галицко-польского ряду, котрый чинить ся ц. к. австрійскимъ, внѣсъ въ соймѣ нашъ независимый посолъ д-ръ Окуневскій и товаришѣ запытане, чи вже разъ настане конець тымъ надъужитямъ. Правительственный комісаръ соймовый, гр. Лось, правда, тымъ разомъ вôдповѣвъ нашимъ посламъ, але вôдповѣвъ такъ, що зганьбивъ тôлько свое становиско, бо давъ доказъ, що не знае основныхъ законôвъ австрійскои державы. Той комісарпско вынайшовъ въ особѣ руского священника два уряды: греко-католицкій и метрикальный. Яко гр. кат. урядъ мае право нашъ священникъ переписоватись зô всѣми урядами по руски, а яко метрикальный — по польски. Такъ що-жь, нашѝ патріоты посмѣялись надъ такимъ неопатентованымъ вынайденемъ п. комісара и робили свое дальше. А що духовеньство все ще вело въ тôмъ передъ, то польскѝ політики удались о помôчь до рускихъ консисторій и на диво та на ганьбу тую помôчь знайшли. Бо ось консисторія перемыска, а за нею львôвска выдали недавно урядовѝ обѣжники, въ котрыхъ кажуть священникамъ придержувати ся вôдповѣди ц. к. комісара. Значить, рускѝ консисторіи зô своими владыками выступили ворожо проти рôдной мовы и злучились зъ ворогами нашого народу, а тымъ самымъ показали, що не годнѝ зватись рускими архипастырями анѣ навѣть австрійскими горожанами, бо подоптали основный законъ австрійскій. Що таке розпоряджене выдали кумы зъ свято-юрскои горы, що вмѣють тôлько солоденько говорити, низенько кланятись и грати совершенныхъ авторитетôвъ передъ своими пôдчинеными, мы не дивуемо ся, однакъ що на се здобувъ ся перемыскій ординаріятъ, для насъ дивно и смѣшно и по пôдлому. Зрештою, высокопреподобнѝ кумы зъ обохъ гôръ, мы ще о васъ заговоримо, якъ то вы подбали за руску церкву въ Америцѣ, а теперь будьте ласкавѝ, скажѣть, що вамъ за сей „краснорѣчивый“ подвигъ — якъ мовлявъ бл. п. вашъ товаришъ — обѣцяли польскѝ верховоды? мітры чи пурпуровѝ мантіи? Коли мы ѣхали въ Америку, казалисте намъ: „подвизайтесь, працюйте и научайте словомъ та письмомъ, най вамъ Богъ помагае, тôлько не выступайте по револьверовому и противъ свого начальства“! И якъ-же ту не выступати проти такого подвигу вашого? — скажѣть! Раба кождый копне, але се ще не по револьверому, а якъ хочете, то пригадайте собѣ зъ приповѣстей царя Соломона стихъ 3., гл. 26. — а може думаете, що въ той способъ скрѣпите свою повагу и сподѣетесь, що найдете послухъ?

Паньско-шляхоцкимъ злодѣйствамъ у галицкихъ Полякôвъ ще не конець. Ростуть якъ грибы по дощи. Що ино поховали п. злодѣя Зѣму, котрый отруѣвъ ся, а вже зновь пôшли за нимъ два панки: п. Ґолембйовскій, урядникъ галицкои касы щадничои, що то въ Римановѣ на купеляхъ обливъ ся нафтою и пôдпаливъ себе за те, що будучи судіею присяглымъ взявъ 100 зр. хабарного, и п. В. Витославскій, маршалокъ польского бецирку (рады повѣтовои) и бувшій посолъ соймовый загнавъ собѣ кульку въ лобъ, бо въ касѣ добрѣ, котрымъ заряджувавъ, забракло тôлько 150 тысячъ. И се польска культура, котру накидають Русинамъ.

Украина. Въ Кіевѣ вôдбуває ся археольоґічный зъѣздъ славяньскихъ ученыхъ, на котрый, якъ звѣсно, не допущено нашои мовы и вченыхъ, бо міністерство просвѣты российскои не позволило. Однакъ въ остатнôй хвили передъ отворенемъ зъѣзду рядъ российскій полапавъ ся, що се не конче добре свѣдоцтво для „рускои“ культуры, и казавъ ще удатись аранжерамъ зъѣзду до міністерства справъ внутрѣшныхъ, котре зъ наукою мае тôлько спôльного, що циганъ зъ Богомъ. И се міністерство позволило ласкаво прибути нашимъ вченымъ и читати свои працѣ въ нашôй рôднôй мовѣ, але приватно, при замкненыхъ дверяхъ, передъ 20 слухачами т. е. жандармами и шпіонами. Розумѣесь, нашѝ вченѝ за таку песю ласку подякували, але за се въ часописяхъ российскихъ ведесь борба мѣжь правдивыми и мальоваными российскими вчеными. Може чого и договорять ся.

— Капиталъ бувъ и буде все ворогомъ працѣ, хоть бы вôнъ находивъ ся и въ рукахъ рôдного брата. Ось що пишуть зъ Украины до „Дѣла“ ч. 166. Мѣжь панками на Украинѣ, що володѣють великими обшарами землѣ и фабриками, есть оденъ зъ найбогатшихъ въ Кіевщинѣ п. Терещенко. Зъ робôтниками они обходять ся по варварски, а въ тôмъ помагае имъ российскій рядъ и баґнеты. Сего року примѣромъ на Украинѣ маса полевого робôтника, бо задля недороду не могли пôйти на зарôбки на далекій всхôдъ. Панки звычайно спроваджували въ такихъ разахъ до польныхъ робôтъ воякôвъ. Такъ зробили и сего року, хоть робôтника було ажь занадто богато, такъ що знижили навѣть платню. Спровадивъ робôтникôвъ-салдатôвъ и п. Терещенко. А коли довѣдавъ ся о тôмъ нарôдъ, то кинувъ ся робити самъ. Та на бѣду, управитель дôбръ п. Т. зателеґрафувавъ до Кіева до самого п. Т., що въ селѣ неспокôй и непослухъ. Тогды п. Т. особисто вôдвѣдавъ ґенералъ ґубернатора Драгомирова и заст. ґубернатора барона Штакельберґа, наслѣдкомъ чого таки самъ віце-губернаторъ баронъ Штакельберґъ сейчасъ другого дня явивъ ся въ селѣ зъ цѣлымъ полкомъ вояковъ и вчинивъ страшный судъ. Вôнъ зôбравъ на майданѣ всѣхъ жительвъ села Визовокъ, вôдъ старого до молодого, окруживъ войскомъ зъ наѣжеными баґнетами, привезено кôлька фѣръ лозины и казавъ дворскимъ посѣпакамъ бити за порядкомъ безъ милосердя, а рушитись анѣ боронитись нѣхто не мôгъ, бо казавъ стрѣляти. Люде заливались гôркими слезами, падали пôдъ ударами якъ солома, потекла зъ пôдъ рѣзокъ кровь, а российскій п. віце-ґубернаторъ придивлявъ ся любенько та спокôйно и навѣть не развивъ его делікатного слуху той страшный плачь бѣдныхъ людей. Навѣть почтара казавъ перетрѣпати за те, що везучи почту, затримавъ ся, щобы придивитись страшному судови. Подôбный судъ вчинивъ той баронъ въ сѣчни 1898 р. въ селѣ Виннпцѣ, подôльскои ґуберніи, на жадане польского маґната Гроховского. Такъ, бачите, выглядае культура российска, котру такъ захвалюють «подвижники» вôдъ „Галичанинôвъ“, „Свѣтôвъ“ и российскои міссіи въ Америцѣ.

Угорщина. Крайна нужда и бѣда угорскихъ Русинôвъ-селянъ, до якои допровадило панованє жидôвъ, звернули увагу угорского правительства и рядъ нѣбы зачавъ щось робити. Навѣть скликавъ въ тôй справѣ анкету, въ котрôй засѣдавъ и унґварскій епископъ, Ю. Фирцакъ. А недавно стало ся небувале чудо въ Австріи, бо самъ міністеръ рôльництва Дарани выправивъ ся на Угорску Русь, щобы доочно переконатись о нуждѣ населеня. Міністеръ переѣхавъ столицѣ Бережску и Мармороску, бачивъ ту нужду, хочь не зовсѣмъ, и всѣмъ делеґатамъ обѣцявъ все зробити. Чи оно такъ буде, не знати, бо вѣдай самъ міністеръ знае, що вôдъ самои поѣздки и обѣцянки людямъ не полекшае. А тамъ вже крайный часъ, щобы рядъ помôгъ бѣднымъ та темнымъ селянамъ угорскои Руси и въ своимъ власнôмъ интересѣ очистивъ ихъ вôдъ хрещеныхъ и нехрещеныхъ пiявокъ.

НОВИНКИ.

Цѣкава продажь.

Англійскѝ газеты подають дуже цѣкаву новину зъ минувшого четверга 7. септ. Мт. Кармель єсть одинокимъ мѣстомъ, где можна дуже легко продати або купити собѣ жену, зъ розличными додатками и то не за великѝ грошѣ. Минувшого тыждня нашъ «милый краянъ» Иванъ Блиха, продавъ свôй дôмъ зъ всѣмъ гратьомъ, корову, двѣ свинѣ, та въ додатку свою жену (се фактъ), свому братови Юркови, за круглыхъ 200 дол. Дѣло мало ся такъ: Иванъ Блиха оженивъ ся зъ вдовою по Ваню Гебатѣ, котрый 11 лѣтъ тому зôставъ забитый въ майнахъ. Обое проживали собѣ щасливо, та въ згодѣ, доки не загостивъ до нихъ на «бордъ» братъ Ваня Блихи, Юрко. Жена Ваня сподобала собѣ Юрка, бо бувъ молодшій та проворнѣйшій вôдъ Ваня. Розумѣесь, що въ хатѣ настало непорозумѣне, та вражда. Ваньо Блиха, яко спокôйный чоловяга, не хотячи нѣкому и найменшого зла зробити, щобъ уйти всякои драчки, та волоченя ся по скваерахъ, та судахъ, робить добровôльну угоду зъ братомъ Юркомъ и при свѣдкахъ пôдписують актъ купна и продажи, котрымъ Ваньо продае Юркови свою хату, корову, двѣ свинѣ, та въ додатку и жену. Щобъ мѣжь Юркомъ а проданою женою були любовь та згода, выпровадивъ ся Ваньо таки заразъ на бордъ до чужихъ людей на Railroad str. Чи-жь не цѣкава се продажь?

Песячій испытъ.

Нынѣ настали такѝ тяжкѝ часы, що навѣть вже и псы мусять здавати испытъ, именно-же тѝ, що вступають до службы войсковои. Иншѝ псы пски що увôльненѝ ще вôдъ испытôвъ (що найбôльше здають приватно). Такій песячій испытъ войсковый вôдбувъ ся въ дняхъ 3. и 4. липня на прускôмъ Шлеску въ мѣсцевости Ельсъ, на поли засѣянôмъ збôжемъ близько лѣса. До испыту приступило 16 псôвъ, а именно зъ лѣпшого роду 5 т. зв. Колѣсъ (Collies — мѣшанцѣ шкотскихъ и англійскихъ псôвъ вôвчарскихъ), два нѣмецкѝ псы мысливѝ, чотыри псы вôвчарскѝ и оденъ пудель-понтеръ, а всѣ прочѝ — самѝ простѝ, мѣшанцѣ якихъ небудь родôвъ. Испытъ обнимавъ слѣдуючѝ предметы: 1. Поведенє пса на вартѣ. — 2. Поворотъ зъ патролѣ до проводиря. — 3. Хôдъ вôдъ проводиря на патролю. — 4. Ходженє за слѣдомъ проводиря. — 5. Вôддаванє. Задля браку часу вôдпали ще слѣдуючѝ предметы: Веденє на шнурку, доношенє патронôвъ, вышукуванє раненыхъ и даванє знати о нихъ гавканємъ. Клясифікація була остра и дуже скомплѣкована. Остаточно здало испытъ всего лишь 6 псôвъ, а именно пудель-понтеръ Міртель зъ вôдзначенємъ — дôставъ першу нагороду и нагороду почетну и 5 псôвъ Колѣсъ зъ добрымъ поступомъ. Прочѝ попереладали зъ одного, двохъ або и бôльше предметôвъ. Чи дозволено имъ поправки здавати — того вже не звѣстно. Додати ще треба, що всѣ псы здавали испытъ лишь въ нѣмецкôмъ языцѣ яко выкладовôмъ. Отже испытъ сей показавъ, що лишь сѣмъ псôвъ дало гавканємъ знати о тôмъ, що пôдсувае ся непріятельска патруля, 5 наробило заразъ богато крику, а 4 дôстало третю клясу зъ пильности, бо навѣть и не рушили ся, коли »непріятель« надходивъ. Переносити вѣсти мусѣли молодѝ псы на 2½ кільометра, а старѝ на 3 кільометры вôдъ польнои сторожѣ на патрулѣ и назадъ. Девять псôвъ робило службу пôсланцѣвъ дуже добре. Псамъ, що выказали недостаточный поступъ въ тôмъ предметѣ, не позволено вже дальшого испыту робити. Цѣкаво такожь, що 8 псôвъ не умѣло ити за слѣдомъ своихъ проводирôвъ и не вернули до нихъ, бо або стратили ихъ слѣдъ або таки не умѣли его вôднайти; они очевидно спускали ся за богато на очи а за мало на нôсъ. Добру ноту зъ пильности и обычаѣвъ одержали лишь згаданѝ пять колѣсъ, бо они выказали ся жвавыми, послушными, зъ добрыми носами, а при тôмъ дичина ихъ зовсѣмъ по кортѣла. Сего року вôдбуде ся ще и другій испытъ въ зимѣ на снѣгу и въ лѣсѣ, а першу нагороду вже назначено въ сумѣ 1000 марокъ.

— Якѝ вы мудрѝ, повѣдае вязень, та вы збещестили мене передъ цѣлымъ свѣтомъ и куда-жь я теперь могу ити? мене нѣхто теперь на порôгъ до себе не пустить, гай я вôдбыкъ вôдъ всякои роботы, хиба ще ѣсти потрафлю. Вы зô мною неправильно поступили, засудилисте мене на смерть и того не выконалисте. Опосля засудилисте мене на доживоту вязницю, тай и звôдти мене выганяете. Бувъ сторожь и приносивъ менѣ харчь, та его не стало; я зачавъ самъ ходити за ѣдою, та вы говорите: «забирай ся». То-жь я вамъ урочисто заявляю, що я не вступлю ся теперь зъ мѣсця, бо мене въ вязници добре.

Зновь «совѣтъ сотворнина міністры» и признали, тай донесли царю, що вязень не уступить ся, поки не достане сталои пенсіи. Царь вгодивъ ся на те, абы вже разъ мати спокôй зъ бѣдою и призначили ему 600 франкôвъ рôчнои пенсіи, абы лишь забравъ ся зъ вязницѣ.

— Добре, каже вязень, я годжу ся на те, але пôдъ тымъ условіемъ, если точно менѣ будете выплачовати.

Но и трету часть пенсіи доставъ напередъ, попращавъ ся зô всѣми, выѣхавъ геть зъ царства и по протягу чверть годины бувъ вже за границею... Тамъ купивъ собѣ пляцъ доброи землѣ, засадивъ огородъ и садокъ и жіє якъ въ Бога за дверима. Разъ на рôкъ ѣздить по пенсію до Монако, зайде часомъ въ картярню, поставить 2—3 франки, часомъ выграє, часомъ програе и ѣде собѣ назадъ до дому. Жіє тихо и добро.

Мае щастє, що не уродивъ ся въ большôй державѣ, де не жалують розходôвъ анѣ на вôдрубане головы, анѣ на доживоту вязницю.

М. П.

Выѣздъ изъ краю.

Колимъ бувъ ще на родинѣ,
То неразъ думаю:
На що менѣ ту каратись
Въ нещасливôмъ краю?
Пôйду у свѣтъ я широкій,
Де нѣ жида, пана,
Де не мае вôйтôвъ, возьныхъ,
Въ полю атамана.
Та де пôйти? я думаю —
Та хиба въ Канаду,
Де землѣ, простору, степу
Зъ всходу до заходу.
Ой пôйду я до Канады
Тамъ земля новая,
А до того, кажуть, тамки
Країна вôльная.
Якъ подумавъ, такъ зробивъ я,
Продавъ хату, поле,
Поле свое, батьковщину,
Дѣй ся Божа воле!
Ажь тутъ дивлюсь, псы голодни
Сунуть всѣ до мене,
Почекайно, братку, хвильку,
Чей все не сплачене!
Нѣмъ потягнешь у Канаду,
Мусишь заплатити
Все, щось виненъ. Всѣ податки
Мусишь намъ зложити.
Всѣ податки и всѣ складки
Якъ то: цѣвнитарову
И все шкôльне, конкуренцію
На церкви будову,
Крôмъ звычайныхъ всѣхъ податкôвъ,
Якъ то: податки всѣ державѣ
На цѣсаря, вôйско, урядъ
На паны лукавѣ.
Вôдтакъ мусишь заплатити:
Податки краёвѣ,
На дороги и соймъ свѣтлый,
Рады повѣтовѣ.
На конець є ще податокъ
Индемнізаційный,
А для тебе крôмѣ того
Довгъ пропінаційный.
Обступили, мусѣвъ дати
Кôлько ми казали,
Бо инакше и пашпорту
Були-бъ ми не дали,
Заплативши, сѣвъ на колѣй,
Що пила до Львова —
А зô мною еще другій,
Всѣ мы зъ Березова.
Приѣхали мы до Львова,
Зъ Львова до Кракова,
Будь здорова Галичино
Земле! будь здорова!
Будь здорова земле рôдна,
Вже тя не зобачу,
Хиба часомъ тя згадаю
За тобою поплачу.
Приѣздимо до Кракова,
Де мы ночовали,
Тамъ паны насъ привитали,
Свиньми называли.
Звôдтамъ мы всѣ на границю
Нруску подали ся.
Де всѣ Нѣмцѣ такъ надуті,
Ажъ имъ варги вися!
На третій день, якъ изъ краю,
На шифъ мы сѣдали
У Гамбурґу, и понеслись
Въ Канаду на фали.
У Квебеку, вже въ Канадѣ,
Якъ зъ шифа зсѣдали,
Дуже красно всѣ Англійцѣ
Насъ попримали.
Звôдтамъ мы до Вінніпеґу
У край Манітобы —
Де є грунтъ мочароватый,
Де много худобы,
Де пшеници вся ланами
Росто золотиста,
Де водиця потоками
Лле ся зимна, чиста —
Прийшли мы, позасѣдали,
Фармы позаймали,
И на вôльнôй, новôй земли
Жити мы остали.
Та якъ жити? нема грошей,
Треба заробити,
Щобъ корову хоть якую
Для дѣтей купити.
Пойшовъ зъ дому на заробки
Вôдъ весны до зимы,
И купивъ собѣ корову
Зъ рогами крутыми.
Купивъ я собѣ корову
Слава, Тобѣ, Христе,
Що давъ у край Канадійскій
Щасливо залисти!

Иванъ Дрогомирецкій

Кôлько есть вольномулярôвъ на светѣ?

Въ теперѣшныхъ часахъ е на светѣ 141.385 льожь вольномулярскихъ, котрй числять 22 міліонôвъ членôвъ. Найбôльше ихъ есть въ Америцѣ, а то: въ Сполуч. Державахъ 5,805.400; въ Канадѣ и полуднево американьскихъ републикахъ 4,582.000; въ середнôй Америцѣ и на островахъ: 22.000; въ Европѣ около 8 міліон.; въ Африцѣ 90.000, а въ Азіи и Австраліи разомъ около 700.000 вольномулярôвъ (се є секта, що не узнае жадныхъ державныхъ религій, лише головно трактуе религію природно). Одною зъ головныхъ цѣлей ихъ есть: вспôльно себе вспомагати. До тои секты належавъ б. цѣсарь австрійскій Іосифъ II., що живъ передъ 100 лѣтами, тай оповѣдають, що и нынѣшный цѣсарь нѣмецкій Вильгельмъ належить до тои секты, розум. потайно.

— **Єзуиты** — то такй вôдлюды, що и зъ найсвятѣйшои рѣчи, нѣбы то задля побожности, роблять собѣ смѣхъ. Ось и недавно выдали они въ Галичинѣ картки, на котрыхъ таке написано: „Білетъ на подорожь до неба. Поѣзды вôдходять: кождои годины; приходять: коли Господь схоче.

I. кляса (поѣздъ поспѣшный). Непорочнôсть, муки, або выконане радъ евангельскихъ убожества, чистоты и послуху.

II. кляса (поѣздъ особовый). Покута, надѣя на Бога и добрй дѣла т. е. молитва, пôстъ и милостыня.

III. кляса (поѣздъ звычайный). Выконуване заповѣдей божихъ и церковныхъ и выконуване обовязкôвъ свого стану.

IV. (дуже рѣдко). Наверненє на смертнôй постели.

На другій сторонѣ білету написано:

Примѣтки:

1. Поѣзды не вертають.
2. Поѣздôвъ для розрывки нема.
3. Малй дѣти, котрй не прійшли еще до розуму, не платять нѣчо, єли лише належать до церкви католицкои.
4. Просить ся подорожныхъ, щобы забирали зъ собою лише дѣла добрй. Въ противнôмъ случаю можуть ся на поѣздъ спôзнити, або наразити ся на непріятный побутъ на передпослѣднôй стаціи (чистилищу), де позостануть всѣ иншй пакунки.
5. На цѣлôй дорозѣ и на каждôй стаціи пріймае подорожныхъ.
6. Каждый білетъ мае бути заосмотреный въ знамя ласки освящаючои.
7. Подорожнй, пôдчасъ ѣзды, зъ низшихъ клясъ можуть переходити до высшихъ; переходити зъ высшихъ до низшихъ клясъ задля небезпеченьства заборонене." —

Такй рѣчи друковати и роздавати по келіяхъ для забавы своимъ „брацѣшкамъ" еще може уйшло бы, але друкувати тысячами и пускати мѣжь народъ, еще до того темный, якъ ось власне тй „патры" теперь зробили, — се потрафять лише хиба такй вôдлюды, якъ Єзуиты.

— **Маєшь дѣти?** Чому-жь не запишете ихъ до „Р. Н. Союза?" Коштуе лишь 25 центôвъ на мѣсяць, а дѣти умирають дуже часто, частѣйше якъ старшй.

Походжене кардиналôвъ.

Бôльша часть теперѣшныхъ кардиналôвъ походить зъ мѣщаньскихъ родинъ. Архієпископъ Неаполя, Пріско, е сыномъ вôзника; недавно именованый кардиналъ Касетта е сыномъ столяра. Батько кардинала Парічіого бувъ мельникомъ, а батько медіоляньского архієпископа Феррарого бувъ економомъ. Венецкій патріархъ, кардиналъ Сарто походить зъ малого мѣсточка и мае шѣсть сестеръ, зъ котрыхъ одна е півачкою, друга мае склепъ зъ тютюномъ, трета е за якимось гандляромъ, а три мешкають при братѣ. Кардиналъ Гіероній Ґотти, що мешкае въ Римѣ е сыномъ ґенуеньского водоноша. Всѣ они однакъ по именуваню кардиналами, мусѣли склепти собѣ гербы и теперь шляхта и то якъ кажуть навѣть зъ старого роду шляхта.

— **Въ будущомъ** 1900 ôмъ роцѣ пôсля юліяньского (старого стилю) календаря мѣсяць лютый буде мати 29 днѣвъ, а пôсля григоріяньского (нового стилю) лише 28. Отже варшавскй газеты вже заздалегôдь звертають на се увагу зъ оглядôвъ практичныхъ, бо вже появили ся въ оборотѣ векслѣ платнй на 29. н. ст. лютого 1900 року. Зновъ же россійскй дневники пôдносять при сѣй нагодѣ, що Россія, де обовязуе календарь юліяньскій, вôдъ слѣдуючого року останесь ще о однъ день позаду загально-европейского численя часу. Впрочôмъ, якъ вѣдомо, теперь въ Россіи правительственнй круги зовсѣмъ поважно займають ся квестією принятя календаря григоріяньского.

ДЕ-ЩО ЗЪ ST. LOUIS, Mo.

Руска громада въ St. Louis, Mo. розвиваесь, правда, досыть гарно, лишь въ тôмъ бѣда, що мае мѣжь собою деякихъ такихъ людей, котрй богато говорять а мало робять. Они волѣли бъ держати ся тои засады, що якъ мовчишь, то бодай дехто може подумати, що богато думаешь, а такъ . . . . .
За якихъ кôлька тыжднѣвъ подамо имена всѣхъ тыхъ, що причинились своими датками до зросту рускои громады, а рôвно-жь згадаемо и за тй порожнй бочки, що тôлько гудять, а бôльше нѣчо не потрафять.

Дрейфусъ засудженый.

Голосный процесъ Дрейфуса, що вôдбувавъ ся въ Рене, у Франціи, вже скôнченый. Дня 9. с. м. судiѣ выдали засудъ, узнаючи Дрейфуса виннымъ зрады своеи вôтчины и засудили его на 10 лѣтъ вязницѣ въ крѣпости. Тыхъ пять лѣтъ, що вже Дрейфусъ сидѣвъ на чортôвскихъ островахъ, будуть въ тй 10 лѣтъ вчислений, то жь лишилось бы ему вôдсиджувати ще 5 лѣтъ.

— **Руска читальня** въ Олифантѣ подарувала по кôлькапайцять примѣрникôвъ рôжныхъ книжокъ зъ своеи библіотеки для ужитку нашихъ людей находячихъ ся въ шпиталяхъ: City Hospital, Wilkes-Barre, Pa., Lackanna Hospital, Scranton, Pa. и Miners' Hospital, Ashland, Pa.

Въ лѣсѣ.

Якъ люблю я по лѣсѣ блукати
У горячу днину лѣтну,
Въ темнôй тѣни деревъ спочивати,
Де тиша нѣбы просить до сну!

Самота въ кругъ, а все-жь не пустинно, —
Оживуща, свята самота:
Долѣта ажь до серця невпинно
Безконечная пѣсня житя.

Й щасливый я, поки гублю ся
Безъ дорôжки въ гущавѣ рôснôй, —
Та людей я спôткати бою ся,
Люде рай розбентежують мôй.

Люде всюды, и до божого раю
Свое горе и сльозы несуть,
И неразъ я трѣвожный стрѣчаю
Те проклятее горе ажь тутъ.

Отъ обдертый дѣдусь старовина
Шкандыбае, ажь гнесь до землѣ,
Гне до долу его сухарина,
За плечима-жь грибы въ кошелѣ.

Я вôдъ малечку знаю старого
И хатину его край села,
Де живе вôнъ самотно, убого, —
Тй грибы его живнôсть цѣла.

Вôнъ за нихъ мае страву и одежу —
Та якъ трудно теперь ихъ здобудь!
Здыбле злѣсный, веде на Медвежу,
А зъ Медвежѣ въ арешты запруть.

Якъ я пильно вôдъ него ховаюсь,
Щобъ не вздрѣвъ нечайно мене, —
Бо — я знаю — дѣдусь изляка́есь:
Чорне вбране для него страшне!

Та дарма! Зазирнувъ мя въ гущавѣ,
Зъ груди вырвавсь стрѣвоженый крикъ
Кинувъ вязку свою на муравѣ
И подавъ ся въ яръ темный и зникъ.

Та я довго ще чувъ, якъ хрустѣло
Сухе гиле, куды вôнъ бѣжить,
И щось въ груди старечôй хрипѣло,
Мовь пôдрѣзаный въ болю хрипить.

И я думавъ: О будь же проклятe
Тее паньске одѣне тѣсне,
Що для тебе, убогій мôй брате
Такъ страшнымъ учинило мене!

Ив. Франко.

Де-що цѣкавого.

— Кварта молока выдае пересѣчно 1 унцію масла.

— Правительство пруске запровадило вольнй школы шитя по селахъ.

— Въ Сполуч. Державахъ пôвн. Америки находить ся 321 місіонерокъ-женщинъ, що голосять слово боже.

— Россійскй власти запровадили на своихъ желѣзницяхъ возы, т. зв. шпитальнй.

— Всѣ Чехи зъ Америки мають переселити ся до пол. Африки на фармы.

— Цареславнôй міссіи не стало рублѣвъ, и тому своимъ «навернепымъ» овечкамъ въ Юнкерсъ освѣдчили, абы самй поносили кошта утриманя доѣжджаючихъ місіонерôвъ россійскихъ!.. Межи цареславными повстало огорченє подôбне до пассайского и задумують внести жалобу до самого царя на головный зарядъ місіи, зъ нижайшимъ запытанемъ, хто пожирае тй рублѣ, котрй суть призначенй на аґітацію и на утримоване цареславныхъ місіонерôвъ.

— Въ Галичинѣ шляхта польска разомъ зъ жидами основала товариство «Взаимна помôчь», котре мае на цѣли пôдкуплювати судовыхъ урядникôвъ и «прокураторôвъ» та адвокатôвъ, абы всѣхъ злодѣѣвъ, злапаныхъ на горячôмъ учинку увôльняти або улекшати имъ утечѣ до Америки, бо до теперь майже всѣ злодюги вѣшали ся, труили ся або стрѣляли, задля парушеного «гонору».

СМѢШНЕ.

НЕВДЯЧНЫЙ ПРОЦЬ.

Одного оскарженого запытавъ судія, чи вôнъ може не мае що закинути свѣдкамъ?

— Нѣкому нѣчого, лише одному Процеви, бо я — каже оскарженый — допомôгъ ему оженити ся, а вôнъ менѣ пынѣ за то такъ вôдплачуе ся.

ЧИ ВАРТО ДО КРАЮ ВЕРТАТИ?

Такъ запытавъ кумъ Ваньо свого, недавно прибувшого зъ краю кума Феця.

— А най васъ Богъ боронить — повѣдае Фецьо — до краю вертати. Палюнка подорожѣла, жидôвъ въ селѣ въ десятеро бôльше; увôйде чоловѣкъ до уряду громадского або до старости въ капелюху, бо не дармо бувъ въ Америцѣ 8 лѣтъ и хоче привитати ся по людски зъ «панами», подаючи имъ краснѣ руку, а тотй драбуги, выкидають чоловѣка за дверѣ, або до холоднои замыкають на пару днѣвъ за «бундючнôсть», рано не можна довго лежати, бо мухи и когуты перешкаджають, спати треба на простôй соломѣ а кулакъ пôдъ голову, за «стейкомъ» треба ити ажь до Горлиць. Въ полю треба робити неразъ до 4 год. по пол. нѣмъ газдыня вынесе голого борщу и кавалокъ сухого хлѣба. «Пейды» нема нѣколи, хиба чоловѣкъ намолотить збôжа и продасть де на торзѣ, а по дорозѣ половина розôйде ся, пôдъ податками и здирствами стогне народъ тяжше нѣжь за часôвъ «панщизняныхъ», «здекуційникъ» въ селѣ уважае себе за старшого вôдъ самого цѣсаря... Дворы кажуть робити цѣлый день за 2 келѣшки горѣвки и за 20 цнт. платнѣ, — отже видите куме Ваню самй, що до краю нема по що вертати порядным людямъ...

ДѢДИЧЪ И ЕКОНОМЪ.

Дѣдичъ: — До якого драба належать тй безроги, що залѣзли отъ теперь до мого огороду?

Економъ: — До васъ — прошу ясноû ласки.

РОЗСѢЯНЫЙ ПРОФЕСОРЪ.

Професоръ: — Що робить твой отець?

Ученикъ: — Чи вы пане професоръ забули, що мôй тато пречѣнь умерли передъ рокомъ?

Професоръ: — Такъ, такъ, я намятаю. Але хотѣвъ тебе запытати ся, чи твôй отець все еще номерь.

ПОЧТОВА СКРИНКА

Василь Д. въ П. — Вашь пôвъ-доляръ зъ 1833 р. страшно богато варта; якъ вамъ заваджае, то каждый салюніста, особливо руский, вымѣняе вамъ его охотно за 10 великихъ шклянокъ пива... але на жаль не „импортованого."

М. Говда — Едмонтонъ — Канада. Мы можемо для васъ зладити листовй паперы и коверты, якй тôлько забажаете: зъ Шевченкомъ, зô стишками, зъ вашою адресою. Лишь напишѣть. За 100 паперôвъ и ковертъ не заплатите бôльше якъ 2 дол. а за 1000 якихъ 5 дол. Грошѣ просимо наперед.

Democratic County Ticket.

FOR PROTHONOTARY,
JAMES A McCARTHY,
of Locust Gap.

FOR TREUSURER,
MATTHIAS CRONINGER,
of Shamokin.

FOR COMMISSIONER,
A. H. COONER,
of Watsontown.
W. H. ROHRBACH,
of Crowl

FOR CORONER,
GEORGE W. DREHER,
of Shamokin.

FOR AUDITOR,
GDORGE C. STAHL,
of Milton.
M. T. McGOVERN,
of Mt. Carmel.

Голосуйте на него!

James A. McCearthy, демократичный кандидатъ на протонотара, уродивъ ся въ Lucust Gap, а працювавъ опôсля въ майнахъ кôлька лѣтъ. Теперь єсть вôнъ честнымъ купцемъ въ Lucust Gap. Вôнъ буде пôдпирати всѣ робôтничй справы, єсли буде выбранымъ. То-жь дня 7. новембра с. р. голосуйте на цѣлый демократичный тікетъ!

Выправы козаковъ на суши и морю противъ Турковъ и Татаръ въ оборонѣ христіянъ.

Мѣжь козацкими гетьманами, котрѝ вели борбу зъ невѣрными на суши и морю въ оборонѣ христіяньства, прославивъ ся найбôльше голосными побѣдами Петро Конашевичь Сагайдачный. Бувъ вôнъ сыномъ самбôрского шляхтича руского Конона або Конаша Сагайдачного, отже бувъ родомъ зъ галицкого пôдгôря.

Першу выправу военну на Турковъ розпочавъ Сагайдачный походомъ на мѣсто турецке Варну въ роцѣ 1605, котре положене въ нынѣшнôй Болгаріи, на березѣ Чорного моря. Козаки спалили Варну, а вôдтакъ, пустивши ся на море, вôдобрали Туркамъ десять кораблѣвъ.

Въ роцѣ 1612 вырядивъ Сагайдачный походъ на Татаръ крымскихъ, котрѝ напали були пограничнѝ села украиньскѝ и забрали зъ собою богато невôльника христіяньского. Пôдплывши Чорнымъ моремъ на чайкахъ пôдъ Крымъ, приказавъ вôнъ однôй части свого войска вôдъ моря обсадити мѣсто приморске Кафу, а самъ зъ другою частію выйшовъ на сушу и зъ тамтои стороны ударивъ на мѣсто. За оденъ день вже козаки добули мѣсто, вызволили невôльниковъ христіяньскихъ а мѣсто зрабувавши спалили. Звôдси Сагайдачный пустивъ ся черезъ горы до мѣста турецкого Козлова; вже попаливъ бувъ передмѣста, коли жителѣ, складаючи ему богатѝ дары и выдаючи всѣхъ невôльниковъ христіяньскихъ, стали благати о ласку. Сагайдачный помилувавъ ихъ и вôдступивши вôдъ мѣста зъ богатою добычію вернувъ на Украину.

Найславнѣйшѝ походы Сагайдачного на Турковъ и Татаръ припадають на роки 1614, 1615 и 1616. Пустившись на Чорне море, пустошивъ Сагайдачный побережа турецкѝ и ставъ посувати ся щоразъ дальше. Султанъ турецкій выславъ противъ него 6 галеръ и 20 меншихъ суденъ; але козаки захватили ихъ и попалили всѣ тѝ судна. Вôдтакъ приплыли козаки до мѣста Трепизонту (на полудневôмъ березѣ Чорного моря въ Малôй Азіи), спалили цѣлый арсеналъ (складъ зброѣ), Синопу (мѣсто недалеко Трепизонту) замѣнили въ одну велику руину, спустошили побережа малои Азіи и загнали ся майже уже пôдъ самъ Царгородъ, столицю султана. Султанъ турецкій, бажаючи вôдомститись за походы козацкѝ, выславъ Скиндеръ-башу зъ 80.000 войска къ границямъ Польщѣ. Дѣла военнѝ Сагайдачного славнѝ були вже по всѣй Украинѣ, Туреччинѣ и Польщи, а имя его було пострахомъ для ворога.

Сагайдачный воювавъ Турковъ разомъ зъ Поляками. Сполученѝ оба войска (козацке и польске) зустрѣнулись зъ лютымъ ворогомъ надъ Днѣстромъ на Буковинѣ. Гетьманъ розложивъ войско свое такъ, що Турковъ окруживъ зо всѣхъ боковъ. Розпочала ся страшенна борба. Турки перелякани кидали ся на всѣ боки, але, не видячи нѣгде для себе спасеня и бродячи посередъ труповъ и крови своихъ братовъ, попробовали утѣкати по одному. Кидаючи оружіе и хоругвы розбѣгали ся на всѣ стороны, а иншѝ, падаючи объ землю, благали помилованя. Побѣдителямъ достали ся всѣ пушки, цѣлый таборъ зъ всѣма приборами и всяке оружіе.

Наконець напавъ Сагайдачный на мѣсто Галачь, недалеко устя Дуная до Чорного моря, Козаки вытащили пушки и стали добувати замокъ приступомъ. Твердыня була крѣпка, то-жь и бисурманы довго ще держали ся; наконець однако-жь, коли вже муры стали валити ся, кинули ся Турки на судна и переправили ся черезъ Дунай, лишаючи мѣсто въ рукахъ козаковъ.

Зъ Галачу пустивъ ся Сагайдачный до Бесарабіи; але въ дорозѣ довѣдавъ ся, що Татаре крымскѝ, хôснуючи зъ походу гетьмана за границю, перейшли рѣку Самару, котра впливае лѣвобôчь до Днѣпра, и стали пустошити всхôдну Украину. Сагайдачный переправивъ ся черезъ рѣку и розложивъ ся на лугахъ Днѣпровыхъ коло Кôньскихъ-вôдъ и звôдти выславъ на всѣ стороны людей, щобъ розвѣдували ся, куды будуть вертати Татаре зъ Украины.

За кôлька день дали ему знати, що Татаре зъ превеликимъ числомъ невôльниковъ христіяньскихъ переправлятись мають черезъ Самару и що тамъ будуть ночувати. Гетьманъ зô всѣмъ своимъ вôйскомъ на цѣлу нôчь выбравъ ся на вызначене мѣсце къ Самарѣ и скоро лишь стало свитати, ударивъ на таборъ татарскій, розложеный по-надъ рѣкою. Ненадѣйный гремôтъ пушокъ розôгнавъ ихъ непопутанѝ конѣ и побудивъ самыхъ Татаръ. Сполоханѝ несподѣванымъ нападомъ, бѣгали Татаре по цѣлôмъ таборѣ, не знаючи, що зъ собою зробити. Козаки, роздѣленѝ потрôйнымъ шляхомъ, переходячи ихъ таборъ, кололи и рубали майже всѣхъ безъ опору. Невôльники-жь христіяньскѝ, видячи несподѣвану помôчь, розвязували оденъ другого и хватали за оружіе, уставлене на нôчь въ пирамиды. Черезъ двѣ годины погибли всѣ Татаре; анѣ оденъ не оставъ ся живый, щобы звѣстити мôгъ о тяжкôй недоли братовъ. Цѣлый таборъ татарскій дôставъ ся въ руки козакамъ, а бранцѣ христіяньскѝ не то що стали вôльнѝ, але дôстали ще по коневи татарскому.

НА ИМЕНИНЫ ГОНЧАРЕНКА.

На девятнайцятого серпня
У насъ ажь ноги потерпли,
Бо мы спѣвы та танцѣ
Покôнчили ажь у ранцѣ...
Шклянки въ гору пôднѣмали
По козацки выпивали.
Выпивали та спѣвали:
Якъ тираны руйнували
Козацкую матѣръ-Сѣчь.
Пôсля спѣву була рѣчь
Якъ козаки для народу
Щиро бились за свободу,
Якъ божу матѣръ носили
Та молили ся и просили,
Щобъ помогла божа мати
Праведну ниву орати.
Не помогла пречистая,
Ниву ту нечистая
Сила вража обсѣла
Гадами вючими обвила
Та терномъ засѣяла.

* * *

То-жь нашимъ козакамъ
Довелось втѣкати,
Бо голымъ бѣдакамъ
Мѣжь терномъ гуляти
Невыгôдно, бо гадъ сичить,
А терենъ коле
Та прійдесь ще влучить
На оброблене поле.

* * *

Вдармо-жь хлопцѣ тропака
Навприсѣдки й гопака,
Щобъ доля веселилась,
Щобъ воля чепурилась,
Щобъ батько Гончаренко
Пôдскакувавъ помаленько,
Бо вôнъ щирый козакъ
И розказуе намъ такъ,
Щобъ мы мали причину
Спѣвать про неньку Вкраину.

* * *

Многѝ лѣта Тобѣ милый
Голубчику Ты нашъ сивый
Старый Гончаренку!
Ты намъ писавъ про Шевченка,
Потѣшавъ нашѝ серденька,
Пôдскакуй-же помаленько.

О. П.

Lehigh Valley R.R.

In Effect May 21, 1899.

Пасажерски трены зъ Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 7:18 и 9:40 до полудня; а 12:18 и 4:40 по полудни.

До Philadelphi-и и New York-у о год. 7:18 до полудня и 12:18, 4:40 по полуд.

До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всѣхъ стацій въ околицяхъ вуглевыхъ о год. 7:18, 9:40 до полуд. и 12:18, 4:40 по полудни.

До Shamokin о год. 7:30, 11:22 до полуд; а 2:20, 6:42 и 9:56 по полудни.

Експресови трены до Philadelphi-и и New York-у о год. 7:18 до полудня; 12:18 и 4:40 по полудни.

Трены до Mt. Carmel.

Зъ New York-у о год. 8:08 до полудня и 4:10 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:00 по полудни.

Зъ Philadelphi-и о г. 4:10, 9:00 до полуд. и 4:30 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:32 по полуд.

Зъ Pottsville о год. 9:45 до полуд., 12:35, 5:05 и 8:15 по полуд.

Зъ Wilkes-Barre о год. 8:00 до полудня, 3:00 и 6:00 по полуд. Въ недѣлю о год. 3:00 по полуд.

Недѣльни трены до: Philadelphi-и, New York-у и до всѣхъ стацій межи тыми мѣстами о год. 9:12 до полудня.

До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всѣхъ стацій въ околицяхъ вуглевыхъ о год. 9:12 до полуд. и 5:55 по полудни.

Недѣльный тренъ до Shamokin о год. 10:20 до полуд. и 7:58 по полуд.

CHAS. S. LEE,
Gen'l Pass. Agent.
R. H. Wilbur, General Supt.

УВАГА: Хто хоче ѣхати на Весты, най купить собѣ тікетъ на лигайску желѣзницю, бо найтуньша и найвыгоднѣйша. По близши информаціи удавайте ся до:
JOHN S. LAUGHLIN,
Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.